INTEGRAREA ÎN CLASA DE ELEVI A COPILULUI CU CES

Boșca Elena-Cristina

Centrul Școlar de Educație Incluzivă, Comuna Filipeștii de Târg, județul Prahova

În România, educaţia reprezintă un drept garantat de Constituţie pentru toţi copiii şi tinerii, indiferent de origine socială sau etnică, de sex sau de apartenenţă religioasă. Sintagma *școală pentru diversitate* este echivalentă sintagmei *școală pentru toți* și reprezintă dezideratul maximei toleranțe în ceea ce privește diferențele fizice, socioculturale, lingvistice și psihologice existente între copii/elevi, misiunea fiind aceea de a le oferi tuturor posibilitatea de a învăța în funcție de ritmul, capacitățile și nevoile proprii și de a se exprima conform trăsăturilor individuale de personalitate. Ideea care animă acest tip de școală este aceea că finalitatea fundamentală a sistemului național de învățământ constă în a forma cetățeni care sunt membri ai aceleiași matrice sociale și care împărtășesc valori comune.

Prin urmare, școala reprezintă numai un segment al sistemului social, iar schimbările din cadrul ei nu pot avea success în absența unor schimbări dirijate la nivelul celorlalte segmente. Acest fapt impune gândirea unor structuri care să îmbine flexibil și eficient demersurile din toate domeniile, proces care implică formarea unei atitudini pozitive față de integrare într-o perspectivă cât mai apropiată, față de incluziune. Această atitudine manifestată la nivelul întregii societăți trebuie să respecte principiul normalizării, adică asigurarea accesului, pentru toate categoriile de persoane, la tiparele existențiale și la condițiile de viață cotidiană, cât mai apropiate de normele considerate firești pentru o viață obișnuită.

Copiii din aceste unităţi de învăţământ beneficiază de toate drepturile şi serviciile sociale şi educaţionale conform principiului "resursa urmează copilul". Educația pentru toți a fost definită ca acces la educație și la calitatea acesteia pentru toți copiii, fiind identificate două obiective generale:

a) asigurarea reaposibilităților participării la educație a tuturor copiilor, indiferent de cât de diferiți sunt ei și cât se abat, prin modelul personal de dezvoltare, de la ceea ce societatea percepe ca fiind normal. Participarea presupune în primul rând accesul și apoi identificarea modalităților prin care fiecare să fie integrat.

b) calitatea educației se referă atât la identificarea acelor dimensiuni ale procesului didactic, ale conținuturilor învățării, cât și la calități ale agenților educaționali, care să sprijine învățarea tuturor categoriilor de elevi, să asigure succesul, să facă sistemul deschis, flexibil, eficient și efectiv.

Fiecare școală care dorește să fie deschisă și flexibilă, prin aplicarea principiilor incluziunii, trebuie să demonstreze, prin managementul pe care îl propune, următoarele:

- înțelegerea reală și recunoașterea incluziunii ca o parte a politicilor de egalizare a șanselor persoanelor cu cerințe speciale, și nu ca o simplă plasare a copiilor împreună;
- recunoașterea legăturilor dintre educația incluzivă și valorizarea diversității umane prin promovarea unui etos școlar care valorizează toți copiii și familiile lor;
- favorizarea unui climat de sprijin flexibil, oferirea unor răspunsuri adecvate cerințelor individuale prin oferta educațională a școlii;
- susținerea implicării comunității locale în dezvoltarea programelor și a ofertelor educaționale pentru toate categoriile de elevi din școală;
- favorizarea accesului personalului didactic la oportunități de dezvoltare profesională care să susțină/sprijine dezvoltarea practicilor incluzive.

În condițiile educației incluzive, clasele/grupele de elevi vor include copii apropiați ca vârstă și nivel de experiență socioculturală. Aplicarea acestor principii în practica școlii pentru diversitate presupune, din partea personalului didactic și de specialitate, o serie de calități, cum ar fi:
- să aibă responsabilitatea recunoașterii nivelului de competență profesională și dorința de perfecționare a capacitaților de lucru în condițiile educației integrate și ale școlii incluzive;
- să manifeste o atitudine critică și constructivă, prin propuneri concrete și realiste, în sprijinul includerii copiilor cu cerințe educative speciale în clasele unde își desfășoară activitatea;
- să demonstreze o implicare totală în procesul didactic, astfel încât să satisfacă într-o măsură cât mai mare cerințele educaționale ale elevilor din clasă;
- să trateze elevii cu demnitate și respect și să dea dovada de considerație față de situația particulară în care se află copiii cu cerințe educative speciale.
Ca ţară membră a Uniunii Europene trebuie să demonstrăm că educaţia copilului va fi orientată spre:
- dezvoltarea personalităţii, a talentelor, abilităţilor mintale şi fizice la un potenţial maxim;
- dezvoltarea respectului faţă de drepturile omului şi libertăţile lui fundamentale;
- dezvoltarea respectului faţă de părinţii copilului, faţă de identitatea culturală, limba și valorile lor, valorile naţionale ale ţării în care se trăieşte;
- pregătirea copilului pentru o viaţă responsabilă într-o societate liberă, în spiritul înţelegerii, păcii, toleranţei, egalităţii între sexe şi prieteniei dintre etnii, grupuri religioase şi naţionale;
- interzicerea sub orice formă a discriminării în sistemul de învăţământ, aceasta fiind definită în legislaţia internaţională și europeană ca fiind: orice catalogare, limitare sau părtinire, bazată pe rasă, gen, limbă sau religie, al cărei scop sau efect este tratamentul inegal în educaţie.

De aceea o politică sau practică este discriminatorie dacă împiedică accesul la educaţie al oricărei personae sau grup, limitează orice persoană sau grup, la un nivel de educaţie inferior, instituie sau menţine sisteme educaţionale separate, impun condiţii care lezează demnitatea umană. În orice act de educație se întrepătrund trei dimensiuni importante: politicile, practicile și cultura. Se pornește de la un cadru de înțelegere, de la obiective și direcții ale acțiunilor, se vehiculează și se operează cu un set de practici care antrenează schimbările preconizate prin obiective. Întreaga acțiune se derulează într-un context anumit, într-o situație educațională care surprinde un cadru cultural specific. Fiecare din aceste elemente este la fel de important. De aceea construcția unei educații pentru toți ia în calcul schimbările necesare, obținute prin procesul organizat al învățării în așa fel încât să se construiască politici ale incluziunii, să se dezvolte practice incluzive pentru ca în final să apară și să se organizeze o cultură a incluziunii.
Consider că acest articol reprezintă o scurtă sinteză a ceea ce înseamnă prezența unui elev cu CES în școala de masă, o scurtă informare pentru toți factorii implicați în procesul instructiv- educativ, util pentru o mai bună întelegere a conceptelor și, de ce nu, încercare de a schimba opinii, atitudini, mentalități.